

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJA

IŠVADA

DĖL PETICIJOS (2026-01-08 NR. PC-3) DĖL ATSAKYMŲ TEIKIMO PER E. PRISTATYMO SISTEMĄ IR ADOC FORMATO NETAIKYMO PILIEČIAMS

2026-05-11
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2026 m. gegužės 11 d. posėdyje iš esmės nagrinėjo peticiją (2026-01-08 Nr. PC-3) dėl atsakymų teikimo per E. pristatymo sistemą ir ADOC formato netaikymo piliečiams ir priėmė sprendimą teikti Vyriausybei išvadą iš dalies tenkinti pareiškėjo peticijoje išdėstytus prašymus ir siūlymus.

Pareiškėjo teigimu, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) 42 punkte nustatyta, kad į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. Jeigu asmens prašyme ar skunde buvo nurodytas būdas, kuriuo asmuo pageidauja gauti atsakymą, atsakoma nurodytu būdu.

Pareiškėjų prašymai teikiami per E. pristatymo sistemą – oficialią valstybės informacinę sistemą, kuri užtikrina siuntėjo tapatybės nustatymą, dokumento vientisumą ir pateikimo faktą. Tačiau institucijos atsakymus pareiškėjams pateikia ADOC formatu, skirtu vidinei institucijų dokumentų apyvartai per sistemą AVILYS (VVAIS), kuri nėra skirta ir pritaikyta naudoti piliečiams. Todėl tai:

- prieštarauja Taisyklių 42 punktui;
- pažeidžia Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnyje įtvirtintus proporcingumo ir efektyvumo principus;
- nesuderinama su ES ir eIDAS reglamentu, pagal kurį elektroniniams dokumentams negali būti atsakoma teisinio poveikio vien dėl formos;
- nepagrįstai perkelia vidinių valdžios institucijų dokumentų tvarkymo priemonių naudojimą piliečiams.

Pareiškėjas prašo:

1) papildyti Taisyklių 42 punktą ir nurodyti, kad kai prašymas ar skundas pateikiamas per E. pristatymo sistemą, institucijos atsakymas pateikiamas per tą pačią sistemą, naudojant asmeniui prieinamą dokumento formatą. Dokumentas turi būti pasirašytas skenuotu konkreto asmens parašu;

2) nustatyti, kad ADOC dokumentų formatas ir institucijų vidinės dokumentų apsiųtimo sistemos nėra laikomos tinkamomis atsakymų pateikimo priemonėmis

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“.

piliečiams, išskyrus atvejus, kai pats asmuo aiškiai to prašo ir gautas prašymas ar skundas pasirašytas elektroniniu parašu.

Komisijos sprendimas priimtas įvertinus pareiškėjo peticijoje pateiktų prašymų ir siūlymų teisėtumą, pagrįstumą, tikslingumą, naudingumą, atitiktį teisėkūros principams ir jų įgyvendinimo galimybes, taip pat atsižvelgta į Vidaus reikalų ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos nuomones, Komisijos posėdyje išklausus institucijų argumentus. Pareiškėjas Komisijos posėdyje nedalyvavo. Komisijos sprendimo argumentai pateikiami šioje išvadoje.

Taisyklių 42 punktas reglamentuoja ne visus galimus variantus, kurie nurodytų institucijai, kada ir koku konkrečiu būdu turi būti atsakoma į asmens pateiktą prašymą ar skundą, o įtvirtina universalią nuostatą, kuri leidžia institucijoms pačioms spręsti ir kuo paprasčiau pasirinkti šį būdą, kartu išplečiant asmens galimybes gauti atsakymą jam patogiu būdu. Todėl nustatyta, kad į asmens prašymą ar skundą institucija paprastai atsako tokiu pačiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas, jeigu asmuo nepageidauja atsakymą gauti kitu jo paties nurodytu būdu.

Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyti būdai, kuriais asmuo gali pateikti savo prašymą ar skundą: per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipdamasis asmeniškai arba per atstovą.

Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatuose ir Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklėse² nėra nustatyta reikalavimų ar apribojimų dėl dokumentų, siunčiamų kaip elektroninės siuntos priedai, formato, taip pat nėra įtvirtinta pareiga viešojo administravimo subjektams atsakymus fiziniams asmenims pateikti konkrečiu techniniu formatu. Atitinkamai E. pristatymo sistemos reguliavimas nesudaro teisinio pagrindo laikyti ADOC ar bet kurį kitą formatą privalomu atsakymams fiziniams asmenims pateikti. E. pristatymo sistemos elektroninėse siuntose palaikomi įvairūs dokumentų formatai (tarp jų – PDF ir ADOC). E. pristatymo sistema nereglamentuoja ir nekontroliuoja, koku iš palaikomų formatų institucija pateikia dokumentą, taip pat nekontroliuoja dokumento vidinės struktūros – šie aspektai priklauso nuo institucijų dokumentų valdymo sprendinių ir taikomos praktikos.

Pagal Įstatymo 9 straipsnį per E. pristatymo sistemą yra siunčiami oficialūs institucijų ir asmenų elektroniniai dokumentai. Todėl sudarant ir siunčiant tokius dokumentus turi būti užtikrintas tiek patikimas šiuos dokumentus pasirašančių asmenų identifikavimas elektroninėje erdvėje, tiek elektroninio dokumento teksto vientisumas ir nepakeičiamumas (t. y. jis turi būti pasirašytas institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas naudojant tokias informacines technologijas, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą, kaip nurodyta Taisyklių 44 punkte).

Jei asmenims būtų teikiamas skenuotas dokumentas, kaip to prašo peticijos autorius 1 prašyme, būtų teikiama tik dokumento skaitmeninė kopija³, o ne autentiškas (originalus) dokumentas.

² Patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 914 „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų, Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo šios sistemos priemonėmis taisyklių patvirtinimo ir tarifo nustatymo“.

³ Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118 „Dėl Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“, 3.7 papunktis: dokumento skaitmeninė kopija – neskaitmeniniu formatu užfiksuotas dokumento turinys, informacinių technologijų priemonėmis perkeltas į skaitmeninį formatą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisijos nuomone, netikslinga tenkinti peticijoje pateiktą prašymą dėl pateikiamo per E. pristatymo sistemą institucijos atsakymo (dokumento) pasirašymo skenuotu konkreto asmens (institucijos darbuotojo) parašu.

Komisijos nuomone, Taisyklės nenustato dokumento formato reikalavimų, todėl atsakymo forma, užtikrinanti asmeniui realią galimybę susipažinti su pateikiama informacija (proporcingumo, suprantamumo ir gero administravimo principai⁴), yra kiekvieno viešojo administravimo subjekto atsakomybė.

Viešojo administravimo subjektai, teikdami atsakymus į prašymus ar skundus, gali pasirinkti ir rengti ne tik ADOC ar kito formato elektroninius dokumentus, bet ir elektroninių dokumentų nuorašus. Kadangi Lietuvos vyresnio amžiaus gyventojų skaitmeniniai įgūdžiai nėra aukšti, taip pat siekiant, kad ADOC formatą gavęs asmenys galėtų greičiau susipažinti su siunčiamu dokumentu, siūloma iš dalies tenkinti peticijoje pateiktus prašymus ir siūlymus ir Taisyklėse įtvirtinti nuostatą, kad tuo atveju, kai asmeniui į jo skundą ir prašymą teikiamas atsakymas – autentiškas (originalus) elektroninis dokumentas, kartu teikiamas ir jo elektroninio dokumento nuorašas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 1 punktu, Vyriausybei teikiama Komisijos išvada iš dalies tenkinti peticijoje (2026-01-08 Nr. PC-3) dėl atsakymų teikimo per E. pristatymo sistemą ir ADOC formato netaikymo piliečiams išdėstytus prašymus ir siūlymus.

Komisijos pirmininkė

Barbara Aliaševičienė

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnis.